Højt specialiserede ydelser til børn og unge med funktions-nedsættelser

Eksterne ydelser

OMRÅDET FOR KOMMUNIKATION OG SPECIALPÆDAGOGIK
– i gode hænder

Området for Kommunikation og Specialpædagogik består af fire tilbud og en fællesfunktion

- Aktivitets- og Botilbud – CDH
- Institut for Syn, Hørelse og Døvblindhed
- Specialbørnehjemmene
- Undervisning og Behandling – CDH
- Fællesfunktionen

Fotos: Klaus Anton Lundgaard

Mulighed for at tilkøbe eksterne ydelser

Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjyllands Specialsektor ønsker at være med til at styrke kommunernes muligheder for at iværksætte indsatser, der kan understøtte en god udvikling i hjemmet eller i skolen for børn og unge med funktionsnedsættelser.

Gennem vores mangeårige arbejde med børn og unge med væsentlige funktionsnedsættelser har vi oplevet, at der kan være udfordringer for pårørende eller professionelle omkring barnet eller den unge i forhold til at håndtere nogle af de forhold, der følger med, når man har et barn eller en ung med alvorlige funktionsnedsættelser.

Derfor kan indsatserne i hjemmet dreje sig om bl.a. hjælp til håndtering af fysisk belastende situationer i forbindelse med plejen af barnet/den unge. Der kan også være behov for viden om, hvilke påvirkninger barnet/den unge kan tåle, så omgivelser og krav kan tilrettelægges på en måde, således at der tages hensyn til disse.

I skolen kan indsatserne fx handle om ekstra støtte i form af tolærerordninger eller hjælp til visuel støtte i kommunikationen.

Området for Kommunikation og Specialpædagogik har på denne baggrund udarbejdet otte forskellige ydelser, som præsenteres på de følgende sider. Ydelserne er fleksible og tilpasses individuelt. Ydelserne varetages af personale fra Specialbørnehjemmene eller Undervisning og Behandling – CDH og har til formål at styrke det lokale undervisningstilbud eller familiernes mestring og trivsel. Ydelserne vedrørende undervisning vil foregå på lokale skoler, mens ydelserne vedrørende familierne vil kunne foregå i eget hjem eller på en af Områdets for Kommunikation og Specialpædagogiks afdelinger i Region Nordjylland.

Rejsehold – børn med høretab

Rejseholdet gør det muligt for lokale skoler at få specialuddannede undervisere ud, som kan bistå med undervisningen af målgruppen lokalt. Dette kan ske i kortere perioder eller som enkeltdage placeret over en længere periode. Rejseholdet kan bl.a. anvendes af kommunale specialskoler.

Målgruppen for Rejseholdets indsats er elever med høretab og evt. yderligere funktionsnedsættelser af forskellig art, altså elever, for hvem tegnstøttet kommunikation samt en visuel understøttet undervisning har væsentlig betydning for den sproglige, kognitive, faglige og sociale udvikling. Det kan også være elever, der agerer som funktionelt hørehæmmede i en sådan grad, at deres læring samt kommunikation med omverdenen vil udvikles og understøttes af visuel kommunikation og/eller ved tilegnelse af tegnsprog i et tegnsprogsmiljø, samtidig med at det orale sproglige udtryk stimuleres.

Formålet med tilkøb af en lærer fra Undervisning og Behandling - CDH er at bibringe elever og personale i lokale tilbud udvidede kompetencer vedrørende visuel kommunikation. Herunder hører anvendelse og opbygning af visuel støtte i hverdagen, kendskab til og evt. mestring af de nyeste tegn, der anvendes

i tegnsprog og i tegn til tale. Personalet vil også få viden og redskaber til udvidet brug af visuel støtte i dagligdagen – støtte, der kan være med til at fremme faglig indlæring og trivsel for elever i målgruppen.

Personalet fra Rejseholdet vil desuden kunne understøtte integration af høretekniske hjælpemidler i undervisningen, eksempelvis høreapparater, Cochlear Implants, FM-udstyr mm.

Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland tilbyder:

- Planlægning af det konkrete forløb med den lokale lærer.
- Undervisning på lokal skole, hvor læreren fra Rejseholdet vil agere som lærer nr. to i planlagt undervisning på lige fod med den lokale lærer, herunder også i forberedelsesopgaven.
- Sidemandsoplæring af lokalt undervisningspersonale.

Ydelsen vil blive varetaget af en lærer fra Området for Kommunikation og Specialpædagogik.

Tidsforbrug	Ydelse
4 timer*	Kontakt og forberedelse af undervisning med lokal lærer
27 timer	Undervisning svarende til 25 lektioner**
2 timer	Afsluttende møde med lokal lærer samt udlevering og gennemgang af skriftligt materiale

* Timeprisen er 381 kr./time, 2019-priser. Evt. kørselsudgifter lægges til.
**Antallet af lektioner kan variere afhængig af bestillingen.

Rejsehold – børn med døvblindhed

Rejseholdet gør det muligt for lokale skoler at få specialuddannede undervisere ud, som kan bistå med undervisningen af målgruppen lokalt. Dette kan ske enten i kortere perioder eller som enkeltdage placeret over en længere periode. Rejseholdet kan bl.a. anvendes af kommunale specialskoler.

Målgruppen for rejseholdets indsats er elever med dobbelt sansetab, dvs. tab af hele eller dele af syn og hørelse, fx elever med CHARGE-syndrom. Denne målgruppe har ofte behov for en særlig kommunikativ tilgang i undervisningen, og denne tilgang kan personalet fra rejseholdet hjælpe med at demonstrere og integrere i det lokale tilbud. De lokale lærere og lærere fra rejseholdet samarbejder om rammerne for, at eleven udnytter sine læringsmæssige potentialer fuldt ud.

Personalet fra Rejseholdet vil desuden kunne understøtte integration af høreteknisk hjælpemidler i undervisningen såsom høreapparater, Cochlear Implants, FM-udstyr mm. Personalet fra Rejseholdet vil kunne præsentere læringsmæssige elementer fra neuropædagogik, relationsteori samt relations- og ressourcepædagogik ind i en døvblindespecifik kontekst.

Vi anbefaler, at aftalen vedrørende anvendelse af Rejseholdets ydelser træffes i samarbejde med elevens døvblindekonsulent. Dette for at få det størst mulige udbytte af indsatsen gennem opfølgning ved konsulenten.

Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland tilbyder:

- Planlægning af det konkrete Rejseholdsforløb i samarbejde med den lokale lærer.
- Undervisningen på skolen, hvor læreren fra Rejseholdet vil agere som lærer nr. 2 i planlagt undervisning på lige fod med lokal lærer, herunder også i forberedelsesopgaven.
- Sidemandsoplæring af lokalt undervisningspersonale.

Ydelsen vil blive varetaget af en lærer fra Området for Kommunikation og Specialpædagogik.

Tidsforbrug	**Ydelse**
4 timer*	Kontakt og forberedelse af undervisning med lokal lærer
27 timer	Undervisning svarende til 25 lektioner** inkl. forberedelse
2 timer	Afsluttende møde med lokal lærer

* Timeprisen er 381 kr./time, 2019-priser. Evt. kørselsudgifter lægges til.
**Antallet af lektioner kan variere afhængig af bestillingen.

Fjernundervisning

Fjernundervisning er relevant i de tilfælde, hvor der er lang afstand mellem elever og bestemte undervisningstilbud. I Nordjylland kan fjernundervisning være relevant for de elever, der vil profitere af visuel støtte i deres undervisning, men som bor og går i skole langt fra en skole, der tilbyder dette.

Elever med behov for særlig hensyntagen og støtte grundet høretab kan ofte profitere af visuel støtte i undervisningen. Det kan være i form af særligt udvalgte materialer eller tegnstøttet kommunikation. Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland tilbyder hjælp til at yde denne støtte til elever, som er enkeltintegreret på lokale skoler.

Formålet er at bibringe både elever og personalet omkring dem udvidede kompetencer inden for visuel kommunikation, herunder de nyeste tegn, der bruges i tegnsprog og tegn til tale. Den lokale skole vil endvidere modtage materiale inden for det pågældende emne/område til anvendelse i kommende undervisningslektioner.

For et fuldt udbytte af undervisningen er det vigtigt, at eleven ikke har synsvanskeligheder.

Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland tilbyder:

- Undervisning periodevis eller som et fast ugentligt timetal inden for konkrete fagområder eller emner.
- Undervisning via Skype for Business, som er sikkert at bruge i forbindelse med personfølsomme oplysninger. For den lokale skole vil det udelukkende kræve en Skype for business-forbindelse samt webcam og evt. headset.
- Kontakt til lokal skole.
- Planlægning af det konkrete forløb med den lokale lærer.
- Gennemførelse af undervisningen.
- Udarbejdelse af skriftligt og/eller billede/video materiale, der kan bruges af lokal lærer og andre omkring eleven.

Ydelsen varetages af specialuddannet lærer fra Området for Kommunikation og Specialpædagogik via Skype for business inden for det aftalte emne eller område.

Tidsforbrug	**Ydelse**
2 timer*	Kontakt og forberedelse af undervisning med lokal lærer
2 timer	Afsluttende møde med lokal lærer samt udlevering og gennemgang af skriftlig materiale

Antal timer vil afhænge af det aftalte forløb.
* Timeprisen er 381 kr./time, 2019-priser. Evt. kørselsudgifter lægges til.

24-timers positionering

Positionering betyder at placere barnet/den unge i en hensigtsmæssig stilling for at give optimale forudsætninger for aktivitet samt undgå udvikling af fejlstillinger, normalisere muskeltonus og vedligeholde bevægeligheden over alle led. Derudover opretholdes en optimal lungefunktion, og udvikling af tryksår forhindres.

Hos personer med funktionsnedsættelser opstår der ofte fejlstillinger grundet asymmetrisk træk omkring kroppens led. Dette kan bl.a. skyldes spasticitet, tonusforstyrrelser, nedsat muskelstyrke samt tyngdekraftens påvirkning. Ved udvikling af fejlstillinger begrænses barnets/den unges evne til at udvikle sine motoriske færdigheder. Derfor er det vigtigt at forhindre udviklingen af fejlstillinger, eller om muligt forsøge at forhale dem gennem den rette positionering.

Positionering virker forebyggende på dårlig lungefunktion, fordi ventilationen af lungerne ændres ved stillingsskifte. Ved langvarig immobilisering og mangel på stillingsskift er der risiko for, at sekret ophobes i lungerne, hvilket kan føre til en betændelsestilstand.

Immobile personer med lavt funktionsniveau er i højrisikogruppen for at udvikle tryksår, da de ikke selv kan skifte stilling. Det er derfor vigtigt at have fokus på deres positionering 24 timer i døgnet.

I Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland kan vi tilbyde:

- Afdækning og undersøgelse af barnets døgn i forhold til:
  - Positionering i forhold til den siddende og stående stilling og udnyttelse af barnets ressourcer.
  - Lejringer og stillingsskifte i den liggende stilling både i forbindelse med hvile og nattesøvn.
  - Søvn- videoundersøgelse af nattens forløb.
- Vejledning af forældre og personale i 24 timers positionering.
- Hjælp til udarbejdelse af skriftlig ansøgning til kommunen om nye/andre hjælpemidler, hvis dette skønnes nødvendigt.
- Udarbejdelse af skriftligt og/eller billede/video materiale der kan bruges af forældre og andre, der er omkring barnet.

Ydelsen vil blive varetaget af 1-2 fysioterapeuter fra Området for Kommunikation og Specialpædagogik.

Tidsforbrug	**Ydelse**
2 timer*	Vurdering af den aktuelle problemstilling, besøg i hjemmet
2 timer	Undersøgelse af 2 nætter med opsætning og nedtagning af video
8 timer	Gennemgang af videoovervågningsmateriale og lave en vurdering af nattens forløb
4 timer	Udarbejdelse af materiale
2 timer	Vejledning i 24 timers positionering
1 time	Gennemgang af det udarbejdede materiale
1½ time	Opfølgning
1 time	Slutrapport til kommunen

Vi anbefaler, at vi mødes med familien tre gange i forløbet.
* Timeprisen er 329 kr./time, 2019-priser.
  Evt. kørselsudgifter lægges til.

Forflytning

Forflytning er en arbejdsmetode, som begrænser den fysiske belastning på hjælperens krop. Metoden går ud på at glide, dreje, vende, trække eller skubbe barnet i stedet for at løfte.

God forflytning kræver både arbejdsteknik, hjælpemidler og faglighed.

Gode forflytninger forebygger nedslidning og mindsker antallet af arbejdsskader og ulykker. Når en person skal forflyttes, er det vigtigt at lade dem selv hjælpe til med egne kræfter og ressourcer. Herved styrkes funktionsevnen og følelsen af kontrol. Samtidig skånes hjælperen.

Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland tilbyder:

- Undervisning i teori.
- Vejledning i den mest hensigtsmæssige forflytning med udgangspunkt i barnets problemstilling og ressourcer med forældrenes og hjælperens arbejdsstilling for øje.
- Strukturere og synliggøre for alle, hvordan barnet ressourcer bruges bedste muligt.
- Dele viden om forskellige hjælpemidler og brugen af disse.
- Hjælp til udarbejdelse af skriftlige ansøgninger til kommunen om nye og andre hjælpemidler.
- Udarbejde skriftligt og billede/videomateriale der viser og forklarer de forskellige forflytninger hen over et døgn.

Ydelsen vil blive varetaget af en fysioterapeut fra Området for Kommunikation og Specialpædagogik.

Tidsforbrug	Ydelse
2 timer*	Afdække og undersøge den nuværende problemstilling i forhold til forflytning
	Afdække og undersøge den nuværende problemstilling i forhold til forflytning
1 time	Forberede materiale til undervisning i teori om forflytning
1 time	Undervisning i teori
1½ time	Vejlede i den konkrete problemstilling
4 timer	Udarbejdelse af skriftligt og billede/video materiale
1 time	Gennemgang af det udarbejdede materiale
1½ time	Opfølgning
2 timer	Slutrapport til kommunen

Vi anbefaler, at vi mødes med familien tre gange i forløbet.
* Timeprisen er 329 kr./time, 2019-priser. Evt. kørselsudgifter lægges til.

Optimering af den lungefysioterapeutiske behandling

Lungefysioterapi er en behandlingsform, der har til formål at forbedre forholdene i lungerne, lette vejrtrækningen samt forebygge lungeinfektioner. Herved optimeres lungernes funktion, som er at sikre ilt til de stofskifteprocesser, der foregår i kroppen samt fjerne kuldioxid fra kroppen.

Målet med behandlingen er at løsne og mobilisere slim samt få dette hostet op.

Lungefysioterapi for børn og unge med massive luftvejsproblemer og dannelse af slim består af mange forskellige tiltag og er en behandling, der foregår hele døgnet. Det er derfor vigtigt, at forældre og personale omkring barnet har viden om lungefysioterapi og de tilhørende metoder samt kan udføre disse.

I Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland kan vi:

- Undervise i relevant teori omkring lungerne.
- Optimere den lungefysioterapeutiske behandling over et helt døgn.
- Bidrage med idéer til tiltag der kan optimere den lungefysioterapeutiske behandling fx pepmaske, ståstativ og medicinske tiltag.
- Vejlede i 24-timers positionering, herunder i brug af ståstativ, placering i kørestol samt lejring i sengen.
- Instruere i konkret brug af fx pepmaske og inhalationsmaskiner.

Ydelsen vil blive varetaget af et team bestående af en fysioterapeut og en sygeplejerske fra Området for Kommunikation og Specialpædagogik.

Tidsforbrug	**Ydelse**
2 timer*	Forberede materiale til undervisning i teori om lungerne
1½ time	Undervisning i teori
2 timer	Skabe overblik over nuværende lungefysioterapeutiske tiltag og bidrage med nye
2 timer	Optimering af den lungefysioterapeutiske behandling (både fysioterapeut og sygeplejerske)
2 timer	Udarbejdelse af materiale om 24 timers positionering med lungerne som afsæt
2 timer	Præsentation og gennemgang af den optimerede lungefysioterapeutiske behandling samt oplæring/instruering i brug af pepmaske og inhalationsmaskiner
2 timer	Vejledning i 24-timers positionering med lungerne som afsæt
2 timer	Opfølgning og repetition af igangsatte tiltag
2 timer	Slutrapport til kommunen

Vi anbefaler at vi mødes med familien tre gange i forløbet.

* Fysioterapeut: Timeprisen er 329 kr./time, 2019-priser. Evt. kørselsudgifter lægges til.
* Sygeplejerske: Timeprisen er 335 kr./time, 2019-priser. Evt. kørselsudgifter lægges til.

Sensory Profile

Sensory Profile er et standardiseret testredskab, der giver os viden om sammenhængen mellem forarbejdning af sanser og adfærd hos et barn. Testen bruges typisk, hvis et barn udviser uhensigtsmæssig adfærd i form af under- eller overreaktion i dagligdagsaktiviteter.

Alle børn og voksne påvirkes af stimuli i alle vågne timer. Via sensorisk bearbejdning i hjernen kan man udvise en passende selvregulering og problemfrit tilpasse sig omgivelsernes forventninger og krav i forskellige sammenhænge.

En grund til at et barn kan reagere uhensigtsmæssigt på stimuli kan være, at det tager alle sanseindtryk ind. Hjernen sorterer ikke i, hvilke sanseindtryk der skal hæmmes, og hvilke der skal fremmes – der er ikke noget filter. Adfærden kan blive problematisk, fordi det er svært for barnet at tilpasse sig de krav en given opgave stiller. For omgivelserne kan reaktionen opleves som en under- eller overreaktion iforhold til det stillede krav.

Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland tilbyder:

- Interview og udfyldelse af spørgeskema i samarbejde med forældrene.
- Udfyldelse af scoringsarket der viser barnets ressourcer og problemstillinger.
- Analysering af disse i forhold til barnets hverdag og planlægning af tiltag.
- Give forældrene viden om barnets ressourcer og behov samt vejlede i hensigtsmæssig tilgang i forhold til de udfordringer de oplever.

Den sensoriske profil kan også udarbejdes andre steder hvor der opleves uhensigtsmæssig adfærd, fx på skoler og børnehaver. Her vil det foregå i samarbejde med personalet. Testen laves i de omgivelser, hvor adfærden opleves.

Ydelsen vil blive varetaget af en fysioterapeut fra Området for Kommunikation og Specialpædagogik.

Tidsforbrug	Ydelse
2 timer*	Interview og udfyldelse af spørgeskema i samarbejde med forældrene
9 timer	Analysering og rapportskrivning
2 timer	Fremlæggelse af rapport for forældrene samt gennemgang af hvilke tiltag, der vurderes som fremmende for barnet, og hvilke stimuli der skal mere eller mindre af for at imødekomme barnets behov.
2 timer	Forberedelse til opfølgning
1½ time	Opfølgning
2 timer	Slutrapport til kommunen
1½ time	Opfølgning
1 time	Slutrapport til kommunen

Vi anbefaler, at vi mødes med familien tre gange i forløbet.

* Timeprisen er 329 kr./time, 2019-priser. Evt. kørselsudgifter lægges til

Tonusforstyrrelser og spasticitet

Børn og unge med en hjerneskade har ofte som en følge heraf problemer med tonusforstyrrelser og spasticitet. Begge dele kan påvirke dagligdagen i en sådan grad, at hverdagsaktiviteter som påklædning, og bad samt det at sidde og ligge kan blive en udfordring. Som forældre og personale omkring barnet er det nødvendigt at kende til, hvordan man kan arbejde med tonusforstyrrelser og spasticitet, for at minimere ubehag for barnet samt undgå fysisk belastende situationer for både forældre og personale.

I Området for Kommunikation og Specialpædagogik i Region Nordjylland kan vi:

- Afdække og undersøge de hverdagssituationer, hvor spasticitet og tonusfor styrrelser er en udfordring.
- Vejlede forældre og personale i teknikker til at bryde og hæmme spasticitet og tonusforstyrrelser samt til at øge tonus, hvis dette er nødvendigt.
- Udarbejde skriftligt og billede/videomateriale med afsæt i det enkelte barns problemstillinger.

Ydelsen vil blive varetaget af to fysioterapeuter fra Området for Kommunikation og Specialpædagogik.

Tidsforbrug	Ydelse
4-6 timer*	Afdække og undersøge de aktuelle hverdagssituationer i hjemmet/institution. Gøres gennem minimum 2 besøg.
4 timer	Udarbejde materiale omkring det enkelte barn
2 timer	Gennemgang og information om det udarbejdede materiale
3 timer	Instruere og vejlede forældre og personale i teknikker i de specifikke situationer
2 timer	Slutrapport til kommunen
1 time	Gennemgang af det udarbejdede materiale
1½ time	Opfølgning
2 timer	Slutrapport til kommunen

Vi anbefaler, at vi mødes med familien tre gange i forløbet.
* Timeprisen er 329 kr./time, 2019-priser. Evt. kørselsudgifter lægges til.

Hvis du vil vide mere om de
eksterne ydelser i denne pjece,
hvordan de rekvireres mv.,
er du velkommen til at kontakte:

Ulla Pedersen, tilbudsleder, Specialbørnehjemmene,
mail: ulpe@rn.dk, tlf.: 97 64 52 13. specialbornehjem.rn.dk.

Line Rishøj, tilbudsleder, Undervisning og Behandling – CDH,
mail: line.rishoej@rn.dk, tlf.: 30 31 08 15. ub-cdh.rn.dk.

Specialbørnehjemmene samt Undervisning og Behandling – CDH
er to af fire tilbud i Området for Kommunikation og Specialpædagogik,
Specialsektoren i Region Nordjylland.

Området for Kommunikation og Specialpædagogik
Kollegievej 1
9000 Aalborg
Tlf. 97 64 72 00
Mail: kommunikation-specialpaedagogik@rn.dk

ab-cdh.rn.dk
ub-cdh.rn.dk
specialbornehjem.rn.dk
ishd.rn.dk

September 2019